

ERDÉLYI GAZDA

ALTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belkőzép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

Ingyen melléklet: a „Méhészeti Közlöny”.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,

(„Közművelődés” nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).

Ide küldendők a hirdetések, előfizetések és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiok.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Előfizetési felhívás.

Hivatalos rész.

Meghívás az erdélyi gazdasági egylet közgyűlésére.

Az urbéri dézma kárptótlások Erdélyben. (Az erd. gazd. egylet felirata a földmiv. miniszterhez)

A dobány természetéről. II. Vörös Sándor.

Kormányintézkedés.

A földmivelésügyi miniszter leirata a fajtaromfi-vásár iránt és a baromfi-tenyésztési bizottságokhoz.

Vegyesek.

Gyászhirek. (Gróf Schweinitz Gyula. Dr. Berde Áron). — A katonai élelmezési raktáron levő korpa átengedése a gazdaközöntség részére. — Válasszuk meg jól a magboszerzési forrást. — Aratógépverseney Nyiregyházán.

Piaczi értesítő.

Előfizetési felhívás

az

„ERDÉLYI GAZDA”

általános mezőgazdasági hetilap

1892-ik évi folyamára.

Uj év elején állunk. Reménnyel tekintünk ismét a jövőbe.

Az erdélyi gazdasági egylet továbbra is megajándékozta bizalmával az *Erdélyi Gazda* szerkesztőjét s ezt jövőre is megagyta kiadásában.

Kettős és pedig nem könnyű föladatot ró ez a szerkesztő vállaira ezután is, úgy, mint a mult évben: táplálni és fejleszteni szellemileg és föntartani anyagilag.

Mi erőnkhez képest ezután is elkövetünk mindent, hogy az *Erdélyi Gazdát* minden értelemben színvonalon tartsuk és bizunk Erdély művelt gazdaközöntségében, hogy saját édekeit fölfogva, önzetlen vállalatunkat úgy szellemi, mint anyagi támogatásában részesítendí.

Az *Erdélyi Gazda* iránya ugyanaz leend, mint volt a mult évben: *kiválóan gyakorlati* és fölöleli a mezőgazdaság minden ágát.

Előfizetési ára:

egész évre 4 frt.

fél „ 2 „

Mutatvány-példányokat megkeresésre, egy egész hónapon át, készséggel és ingyen küldünk.

Kérjük az előfizetéseket mielőbb megtenni, hogy a nyomtatandó példányok iránt tájékozva legyünk.

Együttal arra is kérjük t. olvasóinkat, hogy ismeretkörükben lapunkat ajánlani s részére uj előfizetőket szerezni szivesked-

jenek. mert az anyagi eszközök gyarapodásával emelhetjük ennek beltartalmát.

Az Erdélyi Gazda kiadóhivatala.

Hivatalos rész.

Meghívás közgyűlésre.

Az erdélyi gazdasági egylet Kolozsvárt 1892. február hó 14-en — vasárnap — délelőtt 10 órakor saját helyiségében (Belkőzép-utca 11 sz. Gr. Mikó-féle ház. emelet)

RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉST

tart, melyre az egylet t. tagjai tisztelettel meghívattak.

A közgyűlés tárgya:

Az egylet hídelve-nagyutcai szőlős kertjének eladása.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgatóválasztmányának Kolozsvárt 1892. január 17-én tartott üléséből.

Sz. Szakáts Péter
egyleti titkár.

Szabó József
egyleti elnök.

Az urbéri dézma-kárptótlások Erdélyben

Az erdélyi gazdasági egylet az urbéri dézma-kárptótlások kiadása körül szenvedett és még ez ideig orvosolatlan fennálló sérelmek ügyében memorandumot intézett a földmivelésügyi miniszterhez, kérve, hogy az ösz-miniszteriumnál eszközölné ki, hogy ezen többször szorgalmazott ügy kedvező és a földesuri birtokosok kívánságának megfelelő elintéztést nyerjen.

Ezen memorandumot gr. Bethlen András miniszternek f. hó 22-én Deesen történt időzése alkalmával egy 60 tagból álló küldöttség adta át, mely küldöttségnek a miniszter válaszában készségesen megígérte ez ügyben leendő eljárását.

A memorandum szövegét az alábbiakban adjuk.

Nagyméltóságú Minister Úr!

Kegyelmes Urunk!

Az erdélyrészi volt földesuri birtokosoknak majdnem félszázados sérelmi ügyében kívánjuk kikérni Nagyméltóságodnak nagybecsű közbenjárását.

Az erdélyrészi birtokviszonyokat ugyyszólva a legnagyobb rendetlenségben találta az urbéri-ség megszüntetésének kimondása.

Ezen rendetlenség következtében — igen természetesen, a kármentesítés alapelvei ingatag alapra lettek fektetve, melyek a körülmények szerint a volt földesuri birtokosoknak szintén kisebb-nagyobb károkat okoztak.

Maga után vonta ezen rendetlenség azon következményt is, hogy a volt erdélyi földesuri birtokosok vesztett urbériségeik kármentesítéséhez csak 10 — illetve 20 és 30 év után jutottak hozzá.

Nem akarunk visszatérni ez alkalommal azon nagymérvű sérelmekre, melyeket el kellett hogy szenvedjenek a volt erdélyrészi földesuri birtokosok a kártalanítási alap hiányos volta miatt és nem kívánjuk Nagyméltóságod figyelmét fásztani azon nagymérvű hátrányok elősorolásával, melyeket el kellett hogy tőrjön az 1848—49-ik évi belháboru következtében gazdasági felszereléseiktől különben is megfosztott erdélyi birtokosság azon okból, hogy a gazdaság folytatására szükséges tőkájukat oly későn kapták kézhez. — Ez alkalommal kizárólag az urbéri és illetve dézma kárptótlások kiadása körül szenvedett és még ez ideig orvosolatlan fennálló sérelmek ügyében óhajtuk kikérni Nagyméltóságod nagybecsűt közbenjárását

Az urbéri dézma-kárptótlás meghatározására vonatkozó 1858. szeptember hó 15-én kiadott császári nyiltparancsban foglalt sérelmes intézkedések orvoslása végett már 1859. évben néhai báró Bánffy Albert és érdektársai folyamodtak Ő Felségéhez

Ő Felsége ezen kérvényt elintézés végett az akkori császári királyi ministeriumnak kiadta. Ezen kérvényben felhozott sérelmek orvoslása nem azért lett megtagadva, mert azok alaptalannak találtattak — hanem, mert a súlyos pénzügyi viszonyok miatt a kormány ezen célra pénzalappal nem rendelkezett.

Az októberi diploma folyamánaképp életbe lépett erdélyi udvari korlátnokság 1861. május 24-én már előterjesztést tett Ő Felségéhez, ezen sérelmek orvoslását ajánlván.

Ar erdélyi gazdasági egylet 1879. évben Sepsi-Szentgyörgyön tartott közgyűléséből ugyanezen és másnemű, az erdélyi volt földesuri birtokosok részére kiadott urbéri kárptótlások kiszámításánál fölmerült sérelmek orvoslása végett, feliratot intézett a nagyméltóságú magyar ministerium és a magyar országgyűléshez.

1884. év folyamán az erdélyi volt földesuri birtokosok báró Apor Károly és érdektársai aláírásával a magyar képviselőházhoz és báró Bornemissza János és érdektársai aláírásával Ő Felségéhez ismételten felfolyamodtak az urbéri dézma kárptótlás megállapításánál felmerült sérelmek orvoslásáért.

Utóbb jelzett és báró Bornemissza János és érdektársai által Ő Felségéhez benyújtott kérvény, a legmagasabb nagy közjegyre méltatva, elintézés végett leküldetett a nagyméltóságú magyar ministeriumhoz — ez ideig azonban elintézésben nem részesült.

Az 1888. év folyamán ujabbán Eszterházy Kálmán gróf, mint az erdélyi volt földesuri birtokosság megbízottja aláírásával lett a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumhoz benyújtva egy emlékiratszerű előterjesztés, melyben részletesen ki lettek fejtve az okok, melyeknél fogva a volt földesuri birtokosok urbéri dézma-kárptó-

lása körül felmerült sérelmek orvoslása követeltetik.

Mindegyik folyamodás és előterjesztésben egybehangzóan különösen három rendbeli sérelem lett hangoztatva, — még pedig olynemű sérelmek, melyek most, az urbériség megszüntetése után majdnem félszázad mulva is, nagyobb zavarok előidézése és az ország nagyobb megterheltetése nélkül orvosolhatók

Kénytelenek voltunk Nagyméltóságod becses figyelmét felhívni ezen eseményekre mert ez által igazolni kívántuk azt, hogy jelen felterjesztésünkben nem újabb korban felvetett sérelmek orvoslására kívánjuk igénybe venni, hanem már évtizedek óta különböző uton és a birtokosság általános többsége által állandóan szorgalmazott kérdésre nézve.

Ezen többféle uton és állandóan szorgalmazott orvoslást — a mint már fennebb is jeleztük — az urbéri dézma-kárpótlások kiadatásánál felmerült három rendbeli sérelemre nézve kérték az erdélyi volt földesuri birtokosok

Először nagymérvű sérelmük többször nevezett volt földesuri birtokosoknak az, hogy a megszüntetett urbéri dézmákért megállapított dézma-kárpótlási tőkének kamatja 1848. január 1-ső napjától 1858. szeptember 1-ső napjáig, tehát 10 év és 8 óra kiadva nem lett.

Másodszor, hogy az urbéri dézma-kárpótlás kiszámítása rendjén, a dézmák beszédésénél felmerült költségek czimén, a dézmák értékének $\frac{1}{3}$ -da vonatott le, és ennek levonása után fennmaradt dézma értéke alapján lett kiszámítva a kártalanítás fejében adandó tőke, — és végül:

Harmadszor, mert azon községekben beszédett dézmákért, melyek az 1858. évben egybeállított kimutatásban a fiscalis dézmával terhelt községek közé soroltattak, a volt földesuri birtokosok részére dézma-kárpótlás adva nem lett

Az erdélyi gazdasági egylet — ismételve és hivatkozva a Sepsí-Szentgyörgyön tartott közgyűlésünkből a magyar képviselőházhoz intézett felterjesztésünkre, ezen sérelmek orvoslásának kieszközlésére óhajtja kikérni Nagyméltóságod becses közbenjárását.

Mindhárom rendbeli sérelem orvoslása végett Ó Felségéhez, a magyar képviselőház és a nagyméltóságú m. kir. ministeriumhoz intézett folyamodásokban és különösen a legutóbb gróf Eszterházy Kálmán, mint az erdélyi volt földesuri birtokosság megbízottja által, a nagyméltóságú m. kir. pénzügyministeriumhoz benyújtott előterjesztésben, azon sérelmek jogossága és törvényessége, a legrészletesebben ki lett mutatva.

Azon meggyőződésben, hogy Nagyméltóságod bölcsessége és különösen az erdélyi állapotok megismerésére fordított tanulmányai előtt ezen sérelmek mivolta és azok jogossága tisztában állanak, csak röviden és pár szóval kívánjuk magunk részéről azon indokainkat elmondani, melyeknek alapján jogosítva, sőt kötelezve érezzük magunkat, hogy a volt földesuri birtokosság többször jelzett sérelmei orvoslásáért mi is folyamodjunk.

Az első kérdésre uéve igen természetesenek találjuk, hogy az 1848. január 1-én megszüntetett dézma jövedelmei helyett az annak kárpótlása fejében adott tőkének kamatját egész jogosan és törvényesen követelhessek a dézmaszedés megszüntetéstől fogva a kármentesített birtokosok.

Nagymérvű károsodást szenvedtek a birtokosok az által, mert 1848. január 1-étől egész a dézma kárpótlás megállapítása időpontjáig, tehát 1858. év végéig az e czimen élvezett jövedelmektől teljesen meg voltak fosztva és épen azon időszakban — midőn az 1848—1859-ik években előfordult pusztítások következtében ingó vagyonuktól teljesen megfosztva lettek. Nem lenne sem jogos, sem méltányos tehát, hogy ugyanazon időszakra eső dézma-jövedelmeket helyettesítő kamatok, habár utólagosan, meg ne kapják.

Egyébiránt törvény biztosítja nekik a megszüntetett urbéri dézma fejében adandó kárpótlási tőkét, — ugyanazon törvényben gyöke-

rezik azon további jogosultságuk, hogy a részükre megállapítandó tőke kárpótlás kamatait élvezzék azon időponttól számítva, mikor meg lett szüntetve azon jövedelmek élvezése, mely részükre kárpótlandó

Ezen kamatok annál kevésbé vonhatók el a volt földesuri birtokosoktól, mert hisz a szász papok, a királyi fiskus és ennek jogán fiscalis dézma élvező más földesuri birtokosoknak kiadott dézma-kárpótlási tőkék kamatai ezen időre ki lettek adva. Az egyöntetű igazságszolgáltatás rovására esnek az, ha a volt földesuri birtokosok ugyanazon czimen élvezett dézmájukért adott kárpótlás tőkéjének kamatai visszatartatnának.

A második czim alatt támadt sérelem épp oly indokolatlan megrövidítést képez.

A volt földesuri birtokosok a dézma beszedését maguk házilag kezelték, a királyi kincstár megbízottjai által Annál ezen beszédés czimén a jövedelem $\frac{1}{3}$ -ad része, ennél $\frac{1}{6}$ -od része lett számításba véve Nem igazolható, hogy miért lettek a sokkal kevesebb kezelési költséggel gazdálkodó volt földesuri birtokosok ezen aránytalanul nagy kezelési költség czimén megrövidítve. Hiszen tudva van általánosan, hogy a házi kezelés mindig sokkal kevesebb költséggel jár, mint a megbízottak utján folytatott gazdálkodás. A papi dézmák szintén házilag kezeltettek és ezeknél is csak $\frac{1}{6}$ -od rész lett a kezelés czimén levonásba helyezve; az egyöntetű igazságszolgáltatás tehát itt sem engedheti meg a volt földesuri birtokosoknak ezen kezelési költségeknek kétszeres értékben való számításba vételét.

A harmadik czimen felhozott sérelem, akár jogtörténelmi alapon bíráljuk azt meg, akár pedig a kor színvonalára emelkedett jogi fogalmak szerint, szintén egészen jogos és törvényes kívánalomnak bizonyul be

A fiscalis dézmák örök bérlet utján jutottak a volt földesurak birtokába.

Fennebb hivatolt előterjesztésekben ki lett mutatva jogtörténelmi alapon az urbéri dézmák eredete és azoknak a volt földesuri dézmákkal egybeolvadásának menete. Kitünik ezekből tehát az, hogy már ezen oknál fogva a fiscalis természetű és urbéri dézmák az árendális dézmák fizetésének fenntartása mellett a volt földesurak tulajdonává lett, melyek épp úgy kártalanítás tárgyát képezik, mint bármely másnemű dézmák.

Ettől eltekintve, ha azon dézmák kárpótlásánál az árenda czimén ahoz jogot formáló királyi kincstár e részbeni igényei tekintetbe is vétetnek, a törvény által biztosított volt földesuri birtokokok ezen haszonélvezettől — kármentesítés nélkül egyoldaluan meg nem foszthatók és legfennebb úgy tekinthető ezen viszony, mint osztatlan közös tulajdon, melyért a tényleges haszonélvező volt földesuri birtokosok és az árendális dézma szedésére jogosult királyi kincstár, közös tulajdonosok gyanánt egyenlő részesedési arányban követelhetik kártalanításukat.

Ezen alapelv már csak azért is figyelmet érdemel, mert a szász papok és más hasonló czimén *dezma-jogosult egyházak és testületek dezmaszedési joga, a fiscalis dezma* — illetve volt episcopulis dezma természetével teljesen egyenlő jogalappal bíró élvezményeikért, országos alaptól kártalanítva lettek.

Nem lehet tehát jogos és igazságos, hogy teljesen hasontermesztű — habár némi csekély árenda fizetés kötelezettsége mellett — de épp oly visszavonhatatlanul egyes földesurakra ruházott dezmaszedési jog, kártérítés nélkül megszüntetessék.

Nagyméltóságod igen jól tudja azt, hogy mennyire reá van szorulva az erdélyi volt földesuri birtokosság ezen tőle elvont kármentesítési összegekre. Éppen most, midőn országos szempontból szükségessé vált regále megváltás által egy rendszeresen befolyó készpénzjövödelmetől elesett, — a mely jövedelme kármentesítése fejében kiadott tőke kamatai meg nem felelnek előbbi jövedelmeinek, főképp azért, mert az urbéri viszonyok rendezetlensége miatt azok kezelése is hiányos volt és ezen okból a kár-

pótlási tőke kiszámítására egyenletes alapot felállítani sem lehetett. Ennek lett aztán azon következménye, hogy legtöbb esetben a megszüntetett regalékért adott kárpótlási tőkének kamatai nem pótolták elvesztett jövedelmeit

Nagyméltóságod igen jól tudja azt, hogy az erdélyrészi nemzeti viszonyok feltétlenül szükségessé teszik az erdélyi volt földesuri birtokosság támogatását, — ezen támogatás egy törvényes és igazságos követelés kielégítése utján foganatosítható. — Meg vagyunk azért győződve, hogy Nagyméltóságod ezen igény kielégítésére irányított kérésünket támogatni fogja — azért egész bizalommal és mély tisztelettel folyamodunk Nagyméltóságodhoz :

Méltóztassék a magas ministeriumnál ki-
eszközölni, hogy ezen kérvényünkben részletesen kijelölt, az urbéri dézmák kárpótlása ügyében felmerült három rendbeli sérelem — melynek orvoslása az erdélyi gazdasági egylet és az erdélyi földesuri birtokosságnak több rendbeli kérvényében szorgalmaztatott, minél előbb kedvező alakban és a földesuri birtokosok kívánságának megfelelően elintéztessék és ennek kapcsán a fennebb többször említett három czimen visszatartott dézma-kárpótlási összegek s azok kamatai minél előbb a jogosultaknak kiadassanak.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk nyilvánítását, melylyel vagyunk

Nagyméltóságodnak

Kolozsvárt, 1892, január 21,

alázatos szolgálai

az erdélyi gazdasági egylet nevében :

Sz. Szakáts Péter s. k., Szabó József s. k.,
egyleti titkár. egyleti elnök.

A dohánytermesztésről.

II

Száritás.

A felfűzött leveleket további száritás végett alkalmas helyen fel kell aggatni A száritáshoz és a további kezeléshez épületekre: a *száritó pajtákra* van szükség, de mielőtt ezekről szólnánk, a száritás módjait kell megemlítenünk.

Történhetik a száritás a szabadban és történhetik árnyékban a pajtákban. A szabadban a száritást egészen tökéletesen nem lehet bevégezni s ezért azt csak előszáritásul lehet tekinteni a pajtába való kerülésig. A szabadban való száritás is különféleképpen történhetik, így sövényeken vagy száritó ágasokon, korlátokon egészen a napon és a szabad levegőn, vagy fedél alatt, pl. az eresz alatt vagy fedéllel ellátott, de szabad oldalu ágasokon, színekben.

A *szabadban való száritásról* egyáltalán azt kell megjegyeznünk, hogy itt a dohány a megromlásnak leginkább ki van téve, mert a nap heve a leveleket igen erősen érvén, azok igen gyorsan megszáradnak s törékenyekké válnak, az igen gyors száradáskor a levelek zöld színben maradnak; a szelek a fűzereket ledobják s a leveleket megtépik, gyorsan kerekedő esők meglephetik, a harmat is erősen megszállja őket s ha akármilyen nedvességre a nap éri, megfakulnak; a levelek színe sem lesz egyforma, a hol a nap éri őket, világosak lesznek, a befedett részek pedig sötétebbek maradnak.

A dér is megcsipheti a szabadban függő dohányt s ekkor egészen értéktelenné válik.

Szóval: a szabadba akasztott dohány fölött igen sok a kockázat s e miatt nem is lehet a szabadban való száritást pártolni, de másrészt teljesen figyelmen kívül hagyni sem lehet, mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a teljesen árnyékban való száritással sosem lehet a leveleknek olyan szép tetszetős szintet szerezni, mint a szabadban való száritással. Ezért tehát okkalmóddal és kellő figyelem mellett a szabadban való száritást is lehet bizonyos határig gyakorolni.

A szabadban való helyes száritáshoz a következőket kell megtartani: először is a száritó ágasokat a pajtához közel, védett helyen kell fel-

állítani, a füzereket az ágasokra úgy kell felagatni, hogy azok dél-északi vonalban s ne kelet-nyugatnak fordulva lógjanak, továbbá ne aggassuk ki a füzereket a felfűzés után azonnal a szabadba, hanem csak egy-két nap múlva, mikor már a levelek a pajtában jól meghervadtak és átsárgultak, ekkor lesz a szabadban szép piros színűk. Továbbá védeni kell a növényeket egy a forró napfény, mint a nedvesség ellen, ezért előszörre nem szabad a füzereket nagy melegben kiakasztani, hanem csak a délutáni későbbi órákban, mikor a nap heve már alább szállott; minden kis nedvesség ellen könnyű szalmatakarókkal, a hasurákkal kell befedni és minden fenyegető eső, vihar és szelek előtt a pajtába kell őket nyakrafőre behordani. A kertésznek tehát éjjel-nappal részen kell állania a füzerek védelmére. A figyelmes kezelés mellett a levelek színe 5—6-od napra kezd átmenni a vörösbarnába, ekkor reggelenként, mikor a levelek még puhák, a leveleket ki kell forgatni, azaz a fűzereken lógó leveleket széjjel és jobbra-balra kifelé kell huzogatni, hogy belső lapjukat és bordájukat is érje a világosság és a szellő. Így kiforgatva maradhatnak a füzerek még 24, vagy 48 óráig s csak ekkor kerülnek be a pajtába. A pajtába való beszállítást ne reggel végezzük, — mert ekkor beviszünk a leveleken a harmatot is s ez a pajtában már nehezen párolog el és a bevitt nedvesség könnyen penészedést okozhat, — hanem este felé mikor a levelek már kezdenek megereszkedni s nem töredeznek meg. A pajtában a füzereket nem akasztjuk azonnal végleges helyükre, hanem még egy-két napig megfigyeljük, hogy nem mutatkozik-e rajtuk penész vagy nem kezdenek-e

hezebb, nagyobb leveleket: az anyaleveleket a pajtában kell szárítani, a pipadohányt adó u. n. kerti leveleket pedig, melyeknél a világos szín kívánatos, a szabadban.

Itt van helyén most már a *szárító pajtáról* szólni.

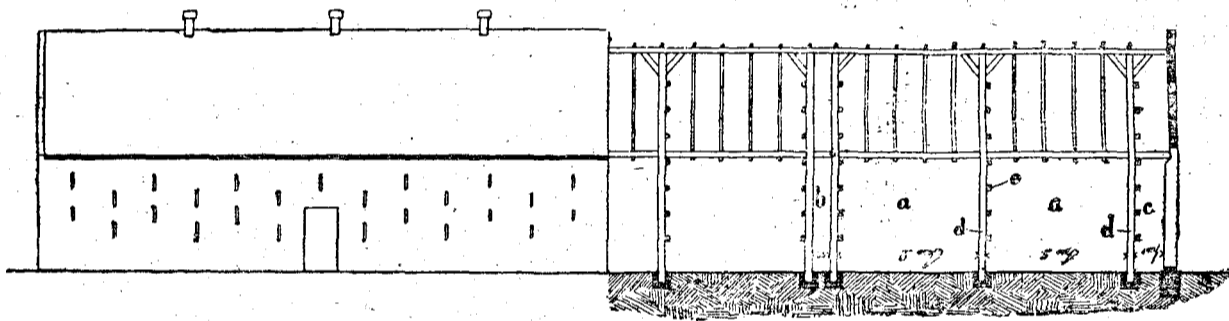
A szárító pajták építése igen különböző lehet a birtokosok módja, akarata, a dohánytermesztés mértéke és a szárítás módjai szerint. Épülhetnek a pajták kő és téglafallal teljesen szilárdan, vagy vályogfallyal, vagy vert fallal, vagy erősebb fa-vázzal, de vesszővel befonva és betapasztva u. n. patics fallal, vagy egészen egyszerűen és könnyen, faszkerkezettel és bedeszkázott oldalokkal. A kő- és téglafalak igen költségesek s ha a birtokos nem arra számít, hogy az így épült pajtát majd más célra is fogja idővel használni, nem is ajánlatosak, mert a tapasztalat szerint nem szárad bennük a dohány oly szépen, mint a vékonyabb falu pajtákban, mert a téglal- és kőfalazatu pajtákban a hőmérsék rendszeren-hűvösebb, a levegő nyirkosabb. A deszkaladalu pajtákba az őszi köd és nedvesség behatol s a levelekre lerakodik, de a melegség is igen könnyen áthat a vékony oldalon s nyílásokon és e miatt a levelek igen gyorsan száradnak s törékenyek lesznek; télen át pedig behat a fagy is s a levelek átfagynak s rendkívül törékenyek lesznek. Igen jól megfelelnek a célnak az egyszerűbb szerkezetű épületek, így a vertfalu és a paticsfalu s náddal, vagy szalmával fődött pajták, melyekben a dohány jól szárad és az ilyen épületek gazdaságosak is és olcsók és a birtokosnak saját anyagaiból házilag is előállíthatók, már pedig gazdasági épületeink készit-

6—8 méter szélesség elegendő. Ne emeljen 2 $\frac{1}{2}$ méternél magasabb falakat, mert a falak között a levelek száradása kevésbé megy oly jól, mint a tető aljában, ezt a térséget kell tehát inkább szaporítani. A falakban 3—3 mtr. távolságban szellőztető nyílásokat kell hagyni; e nyílások 60 cm. magasak és 4 cm. szélesek lehetnek, de belőlől ezeknek is legyen elzárható deszkatáblájuk. Lehet olyan szellőztetőt is készíteni, hogy az oldalfalban egy deszka szélességű s ugyanolyan hosszúságú csapóajtót állítunk be, melyet tetszés szerint lehet tágabb vagy keskenyebb nyílásra beállítani. Ablakok nélkül az épület belseje sötét lesz s e miatt a pajtában való dolgunk megnehezedik, mert világosságra van szükség, hogy a füzereket jól elhelyezhessük, a levelek beérését, színváltozását stb-t figyelemmel kísérhessük. Készíthetünk tehát ablakokat is kívülről deszkatáblákkal ellátva s az ablakok egyuttal szellőztetők is lesznek. Az épület hosszában minden 8—10 méter távolságban, meg az épület két végén is 120 cm. széles vagy 2 m. magas kétszárnyu ajtót állítsunk be; igen megkönnyíti a forgalmat az, ha az ajtók átellenesek a tulsó oldalon is.

A pajták fedőanyagául első sorban a nád, másod sorban nád hiányában a szalmát ajánljuk; ezek alatt a pajta hőmérséke legállandóbb lesz. Más fedőanyag, pl. a cserép, egyáltalán nem jó, még a fazsendely sem jó, mert vékony és a meleget gyorsan átocsátja s e miatt alatta a dohány egyszerre megszárad és zöld marad, de áttereszt a hideget is, és ekkor meg kifagy alatta a dohány, a minek a kárát már előbb megemlítettük.

A fődélszerkezet olyan legyen, hogy az egész

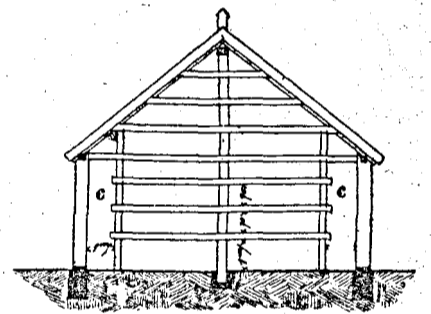
1. ábra. Dohányszárító pajta oldalról és hosszmetsetben.

a = szárító tér
b = átjáró.
c = széleken való járda.

d = ágasak.
e = aggató korlátfák
= szédria fák.

2. ábra. Keresztmetset.

zölden beszáradni; ha ilyet látnánk, újból ki kell vinni a füzereket a szabadba.

A szabadban való szárítás e szerint 7—8 napot vesz igénybe, s ekkor beszáradásának egyharmadán áll a levél.

Sok gondal, bajjal jár tehát a szabadban való szárítás s mindezzel csak azt érjük el, hogy a leveleknek szebb, tetszetősebb szint szerzünk. Az is igaz, hogy a szabadban való szárítás mellett a szárító pajta kisebb lehet és így épületet takarítunk meg némiképpen, de másrészt tudnunk kell azt a tapasztalati dolgot is, hogy a napon szárított levél a vizet nem veszi magába s ha megnedvesítjük sem lesz nyulékony s így szivarborítéknak nem lesz alkalmas. Ezért tehát azt mondhatjuk, hogy csak az alsóbb minőségű leveleket aggassuk ki a szabadba, a levelek javát, az anyaleveleket ellenben szárítsuk a védett helyen, a pajtában.

Az árnyékban való szárításnál mindazok a bajok és kockázatok, a melyeket az imént a szabadban való szárításnál elmondottunk, elmaradnak. A pajtában a levelek a naptól, szélétől, nedvességtől, fagytól meg vannak védve, száradásuk egyetlenesen halad előre s a használhatóságuk megfelelőleg kifejtetvén, ezen szárítással az adott körülmények között a legbecsebb anyagot és a legjobb árat lehet elérni.

Azt is mondottuk előbb, hogy a szabadban való szárításnál a leveleknek egyáltalán világosabb, tetszetősebb szint szerezhethetünk; igaz, hogy az árnyékban való szárítással a levelek színe általában sötétebb marad, de azt is kell tudnunk, hogy a legjobban fizetett szivarboríték-leveleknél a világos szint nem kedvelik s így ezeket a no-

sénél ezt az egyszerű okossági törvényt kell követnünk.

A jó szárító pajtáktól azt kívánjuk meg, hogy bennük a melegségnek és a nedvességnek bizonyos fokát mindig megtarthassuk és ezt, ha kell, szabályozhassuk is, hogy így azon erjedési folyamatot, mi a beszáradásakor a levelekben megindul, meg ne szakítsuk; kívánjuk továbbá, hogy a pajtába könnyen járhassunk be és ki, hogy a berakott füzerekhez könnyen hozzá férhessünk, hogy a pajtát jól és biztosan elzárhassuk és végre, hogy a pajta megépítése ne kerüljön sokba.

Már most ezen kívánalmakat szem előtt tartva, ha a gazda szárítópajtát akar építeni, tudnia kell legelőbb: mekkorára kell építenie pajtáját, hogy abban dohánytermését elhelyezhesse. E részben úgy áll a gyakorlati számítás, hogy 1 kat. hold dohánytermése elhelyezésére kell 27—30 kubikól, vagyis 185—205 kubikméter térség az épületben. E szerint egy olyan pajta, melynek hossza 8, szélessége 6, falmagassága 2 méter és tetőaljának magassága a faltól a csúsig 4 $\frac{1}{2}$ méter, bőven elegendő lesz 1 hold dohánytermés befogadására. Ilyen szélességű és magasságú épületből tehát annyiszor 8 méter hosszúságnyt kell építeni, a hány holdon dohányt természetnek.

A pajták építésére nézve röviden a következőket kell megjegyezni: a falak anyagát illetve már az imént elmondottuk megjegyzéseinket. — Olyan anyagból építsen tehát a gazda, a minő neki legbővebben van s a minővel legjobban kijöhet. Ne eréssze az épületet szélesre, hanem tartsa inkább keskenyebbre, mert a keskenyebb épületet könnyebb szellőztetni, mint a széleset;

tető alját akadály nélkül lehessen használni, mert a tetőalja az a hely, a hol a dohány száradása legjobban, legrendesebben megy végbe. E célból, minthogy a fedőanyag nem nehéz és az épületet nem eresztjük szélesre, elegendők lesznek a szarufák, a kötőgerendákat pedig be lehet osztani a szárító ágasok helyére, az ágasok oszlopai a tetőzet tartásához úgy is hozzájárulnak. A tető gerinczén 5—5 méter távolságban deszkából készítenő szelelő kürtöket állítunk be, de ezeknek természetesen a szabadban kis födelet, alsó végükre pedig zsinórral behúzóható s kinyitható ajtócskát készítenek. Az épület két végén és az oldalain is a födelet kinyújtjuk, hogy az ereszalját a füzerek felagatására felhasználhassuk.

A pajták belső berendezése a következőkből áll: a falak mellett köröskörül 70 cmtr. vagy 1 méter széles járdát hagyunk; ezen belül jönnek a füzerek felagatására szolgáló ágasok, ezeknek oszlopai felnyulnak a szarufákig s azokba lesznek beérősítve. Az ágasok egyes szakaszokat alkotnak; a szakaszok köze azaz szélessége függ a zsinórok, a dohányfüzerek hosszától. Ezekről meg már előbb elmondottuk, hogy a hosszú füzerek nem jók, a rövidebbek célszerűbbek s ezért 3—4, legfőlebb 5 méter hosszúra hagyjuk őket s így a szakaszok köze is ilyen széles kell, hogy legyen. Ezekre az ágasokra jönnek keresztben az aggatásra való korlátfák, dohányos nyelven szedriák, melyekre a füzerek végei a kukákkal lesznek felakasztva. A szedriák egymástól olyan közökben legyenek, hogy a füzerek, ha meg is hajolnak, egymásra ne nehezdedjenek; a legalsó szedria a földtől legyen legalább 80 cmtrre vagy 1 méternyire, az ezután következők egymástól 60—70 cmtrre legyenek, hogy ily közök-

ben a nagy levelek is elérhessenek és a levegőnek is maradjon útja a fűzerek között. Minden két szakasz között egy 60 cmtr széles átjárót kell hagyni, hogy a felügyelő azon keresztül járasson s a fűzerek végeit láthassa és számba vehesse. Az oldalon levő ajtókat ezen átjárók elé lesz ajánlatos készíteni. A törvény ezen átjárókat szigorúan megkívánja s még a régebbi építésű s más berendezésű pajtáknál is elrendeltem megcsináltatni.

Ezekben elmondottuk a szárítópajta kellékeit és építésének részzeit. De a szavak helyett legjobban megmagyarázza a szükséges tudnivalókat az ide alkalmazott két rajz, melyeknek egyike a pajtát hosszában, a másika pedig keresztben mutatja be.

Ezen rajzok s a beléjük irt mértékek a legbővebb s legkényelmesebb berendezést mutatják. Természetes, hogy ezekenél lehet szűkebb méretű s egyszerűbb épületeket is emelni. És a kiknek már régebbi épületeik vannak, kérdezhetik, hogyan lehetne ezeket a dohány szárítás és kezelés céljaira alkalmas módon berendezni és átalakítani.

Mi erre azt mondhatjuk, hogy régi épületeket is lehet dohány szárító pajtákká átalakítani, csak vegyék figyelembe azt, a mit a kellő szellőztetés, a hőség és a fagy elleni védelem és a törvényes ellenőrzés gyakorolhatása szempontjából elmondottunk.

A másik nem kevésbé fontos kérdés az, hogy mibe kerül az ily épületek előállítására.

Erre sok körülmény van befolyással. Olcsóbb lesz az épület ott, a hol a gazda a saját anyagaiból építhet és ha begyakorolt faragó cselédei vannak, a kikkel az épület legnagyobb részét megkésztetheti. Vertfalú, u. n. fecskerakás falazatu vagy favázás s vesszővel befönt és betapasztott, u. n. patics-falazatu, náddal vagy zsuppal fedett pajtának megépítése a belső berendezéssel együtt méterenként 2-3 frtba kerülhet s e szerint 1 kat. hold dohányültetvény után kelleltnél 48-50 méter alapterület, az épület 96 frttól 150 frtig kerülhet. De bizonyára vannak vidékek, helyek, a hol ennél az árnál még jelentékenyen olcsóbban építközhetnek, s azért e számokat csak úgy kívántam tekintetni, a melyekért az imént mondott épületet még a drága építési körülmények között is elő lehet állítani.

Vörös Sándor.

Kormányintézkedés.

A földmívelésügyi miniszter e hó 17-éről kelteve 2331 IV. 12. sz. a. a fajbaromfi-vásár iránt a következő felhívást bocsátotta ki: *Fajbaromfi-vásárlás.* A földmívelésügyi m. kir. miniszterium 1892. évi márczius hó 16-án és következő napjain Budapesten az állatkertben fajbaromfi-vásárt rendez, a melyre felküldött Plymouth, Rocks, Langshan és világos Bráhma tyukok, nemkülönbön pekingi kacsa és emdeni ludak, ha azok a tenyésztésre alkalmasoknak fognak találtatni, a miniszterium által — a tenyésztők közt leendő terjesztés végett — meg fognak vétetni.

A bejelentések a m. kir. földmívelésügyi miniszterium állattenyésztési osztályához márczius hó 10-ig intézendők, mely bejelentésekben a bejelentett állatok ára törzsenként (1 him és 2 nőstény) kiteendő, megjelölésével a bejelentő lakóhelyének, utolsó postájának és vasúti állomásának, hogy neki a megvett állatok ára — ha a vásárban nincs jelen — megküldhető és a meg nem vett állatok visszaküldhetők legyenek.

Az állatok úgy küldendők fel, hogy azok márczius hó 14 és 15-én az állatkertbe érkezzenek, és az állatkert igazgatóságához címzendők, megjelölésével annak, hogy az állatok a fajbaromfi-vásárra küldetnek, valamint a küldő neve és lakása és a baromfi ára világosan a kosár- vagy ketreczen, melyben az állatok küldetnek, feltüntetendők.

Az állatok franko küldendők, a meg nem vettek a küldő terhére visszaküldetnek.

Az állatokat egy szakértő bizottság fogja megbírálni, vajjon alkalmasak-e a tenyésztésre, és csak ezen bizottság javaslatára fognak megvétetni.

Az állatokért sem helypénz, sem takarmányozási díj nem fizetetik.

Felhivatnak tehát ezen fajták tenyésztői, hogy eladandó állataikat ezen fajbaromfi-vásárra felküldjék.

Ugyane tárgyban e szám alatt a következő intézkedést küldötte a miniszter a baromfi-tenyésztési bizottságokhoz:

Az idecsatolt fajbaromfi-vásárlási hirdetmény értelmében a f év márczius hó 16-án és következő napjain fajbaromfi-vásárlást eszközöltek azon czélból, hogy a megvett állatokat a baromfi-tenyésztési bizottságok útján a baromfi-tenyésztők közt terjeszsem.

A megvett állatok részint mérsékelt árban, részint pedig ingyen szándékolatnak a tenyésztőknek átengedtetni, azon feltétel alatt, hogy ezen állatok csak tenyésztésre fognak használtatni s hogy az ingyen állatokban részesülő tenyésztők a szaporulatból öszkor, azon állatokból, melyeket kaptak, egy törzset (1 him 2 nőstény) a baromfi-tenyésztési bizottság által kijelölendő más tenyésztőknek tartoznak ugyanazon feltétel alatt átengedni.

Felkérem tehát a baromfi-tenyésztési bizottságot hogy nekem f. évi márczius hó 1-ig bejelenteni sziveskedjék, hogy a vásárlandó állatokból hány törzset és pedig mely fajtákat képes az egyes tenyésztőknek mérsékelt árban esetleg ingyen is tenyésztés czéljából czélszerűen elhelyezni, hogy a vásárlás megtörténtével a rendelkezésre állandó anyaghoz képest és arányában az állatokat a baromfi-tenyésztési bizottságnak elhelyezés végett megküldhessem.

Az elhelyezést illetőleg irányadóul szolgáljon a bizottságnak, hogy az illető tenyésztő alkalmas állal és udvarral rendelkezze, és hogy saját kakasát, kácsérját vagy gunárát az udvarból eltávolítsa, — valamint hogy némi intelligenciával bírjon és hogy a baromfi-tenyésztésben gyakorlott legyen.

Vegyes közlemények.

— **Gyászhirek.** Erdélyi gazdasági egyletünknek ismét kettős gyásza van. Legközelebről elveszítette, f. hó 24-én, 69 éves korában Kauderni és Kraini gróf Schveinitz Gyulát, m. kir. honvéd alezredest, a katonai vitézségi ezüst érem tulajdonosát a bajor házi Szent Mihály rend közep keresztését és egyik legbuzgóbb és legtevékenyebb rend és igazg. vál. tagját. Az elhunyt — a közgazdasági előadói ügy életrehívása óta — Brassó megye törvényhatósági bizottságának folyton közgazdasági előadója volt, mely hivatásából kifolyólag sok üdvös közgazdasági ügyet vetett fölszínre és juttatott megoldásra is. nem csupán Brassó megyét illetőleg, hanem az egész Erdélyre nézve. Bár külföldi származású volt, mégis hazánk ügyei iránt minden tekintetben meleg érdeklődéssel viseltetett és több, a külföldön üdvösnek bizonyult s a gazdaság fejlesztésére hatással lévő ügynek hazánkba való átültetése körül odaadóan buzgokodott. Így a legutóbbi év alatt a mezőgazdasági hitelintézetek és szövetkezeteknek hazánkban való általános létesítésén és a gazdasági egyleteknek organisálása érdekében odaadó munkásságot fejtett ki s csak mélyen fájjalhatjuk, hogy ezen megkezdett, üdvös czélú munkálkodásának gyümölcsét nem élvezhette. Temetése nagy katonai pompával és a város közönségének nagy részvétele mellett e hó 26-án délután 3 órakor történt. — *Laborfalvi dr. Berde Aron*, a kolozsvári Ferencz József tud. egyetem első rektora, nyug. nyilv. r. tanára, a magy. tud. Akadémia levelező tagja, az erdélyi gazdasági egylet alapító tagja, e hó 25-én reggeli 1 órakor, életének 73. évében örök nyugalomra tért. Az elhunyt a legutóbbi időkig, a míg súlyos betegsége attól

vissza nem tartotta, az erdélyi gazdasági egyletnek folyton a legbuzgóbb tagjai közé tartozott és állandóan tagja volt az igazgató választmányának és a gyümölcsészeti szakosztálynak, úgy, hogy sok fontos közgazdasági kérdés az ő hozzájárulásával oldatott meg. Mint nagy pomologus, a gyümölcs kultúra terén a gyakorlatban is nagy tevékenységet fejtett ki és szucsáki terjedelmes gyümölcsösében a legkitünőbb gyümölcsfajok pompáznak. Meltán fájjaljuk a kitünő tudósnak és nagy tevékenységű gazdasági egyleti tagnak elvesztését.

— **A katonai élelmezési raktárakban előállított korpának a gazdaközönség részére való átengedése.** A földmívelésügyi miniszterium a cs. és kir. katonai élelmezési raktárakban előállított és készletben lévő rozskorpának a gazdaközönség részére való közvetlen kiosztásával, a *kolozsvári és brassói hadbiztoságokat illetőleg, az erdélyi gazdasági egyletet* bizta meg. A korpa átlagára mm. ként 3 frt 79 krban van megállapítva. Felhivatnak ennél fogva azon gazdák, a kik e korpából részesülni óhajtanak, hogy forduljanak e végett az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatalához, hol a kívánt mennyiség utalványoztatik. Megjegyeztetik azonban, hogy a korpa csak legalább is egy waggon (00 mm.) mennyiségben adatik ki és annak ára ezen a gazdasági egylet pénztárába: „*Kisegítő takarékpénztár*“ Kolozsvár — az erre vonatkozó utalvány átvételekor készpénzben előre lefizetendő.

Az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala.

— **Válasszuk meg jól a magbeszerzési forrást!** Jóllehet hogy még hó és jég környékez bennünket de azért a melegágyak körül már sürgőldönnünk kell és elvetjük a korai fogyasztásra való konyhakerti termények magvát, mely terményeket hosszú rideg tél utolján mindenki szívesen látja asztalán. Annál bosszantóbb aztán, ha holmi kétes forrásokból hozatott magvak révén a melegágy eredményeitől elesik a kertészkedő közönség és a korai főzelék helyett gyom, kóró, lapu vagy a legjobb ily esetben holmi silány kótytermény van a melegágyban. Előfordul ez pedig most gyakrabban mint azelőtt; mert egyes régi szolid magáros czégek sikereitől indítatva, gombamódra bukkannak fel a talmi magárosok, kik ugyan épp oly gyorsan tűnnek el a felszínről, mint a hogy felburjánzottak, de még mindig elég ideig tart úzberkedésük, hogy a tőlök kerülő legtöbb esetben haszontalan mag révén a melegágyak körül fáradozó kertészt és közönséget megfosszák munkájuknak eredményétől, valamint még végzetesebb következmények hárulhatnak a mezei gazdákra, kiknek magszükségletük beszerzése ugyancsak még fontosabb momentum, mint a melegágyak, és ily elemeknek lépre mennek, mert ezeknek hirdetések eget, földet, olcsóságot és tudja az ég még miféle csalétket ígervén. tévedésbe ejthetik a gazdát, ki aztán a maga kárán okul, hogy ily elemeket, melyeknek multjuk e téren nincs és semmiféle garantiát nem nyújthatnak, a mag beszerzése alkalmával kerülniök kellett volna. Legyünk résen az ilyenekkel szemben! Válasszuk meg beszerzési forrásainkat!

— **Aratógépvetsenyt rendez az orsz. gazdasági egyesület** f. évi július hó 9. és 10-én Nyiregyházán. A verseny sorsolással lesz egybekapcsolva, olyformán, hogy a nyertes gépet megveszik és kisorsolják.

Állatvásár.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Január 22. Az üzlet iránya nem változott. *Heti átlagárak:* magyar válogott árú 320-330 klg. nehéz 46-46½ kr. 280-300 klg. nehéz 45-46 kr. Öreg 300 klg. tuli 41-45 kr. vidéki sertés 42-44 kr. Szerb 40-43½ kr. román kr. tiszta klg. Páronként 45 klg. élet-uly levonás és 4% engedmény szokásos. *Eleségárak:* Uj tengeri 5:90; árpa 6:80 Kőbányán átvéve.

Piaczi értesítő

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés Buza kínálat jó; kereslet korlátolt. Buza 75-80 kg. 10 frt 50 kr. — 11 frt 20 kr. Rozs 70-72 kg. 10 frt 05 kr. — 10 frt 30. Árpa 60-66 kg. 6 frt 20 kr. — 8 frt 60 kr. Zab 39-41 kg. 6 frt 25 kr. — 6 frt 55 kr. Tengeri 73-75 kg. 5 frt 64 kr. — 5 frt 70 kr.

Vetőmagvak (Mautner Ödön tudósítása az „Erdélyi Gazda” számára). A letolyt héten a vetőmagvaknak egyáltalán élénk kereslete volt. Lóhere nemcsak a belföldi forgalomban, de kivitelre is — mi ezen időszakban ritkaság — nagy mennyiségekben vétetett és most, hol termelőknél és spekulánsoknál jobbadán csak másodrendű minőség van még, ezért oly árba egyeztek, mint vagy 14 nap előtt, csak elsőrendűt adtak volna és mindez azt bizonyítja, hogy a külföld lóherekre ez idén úgy rá van szorítva, mint más esztendőben soha sem volt. Luczerna kivitelre nem igen keresetett, de magkereskedőknél a múlt év ugyanezen időszakához képest rendkívül keresett cikket képezett; a múlt heti lanyha hangulat egy immár nagyon élénk váltotta fel, minek folytán az árak is 1-2 forinttal felmentek. Répamag szépen fogy, a kereslet a gazdák részéről az összes fajokra kiterjed.

A következő jegyzések nyers vagyis tisztítatlan áruért 100 kilónként Budapesten értendők.

Lóhere, idej. minőség szerint	59-63	frt
Lóhere, tavalyi	56-58	"
Luczerna, idej. " "	52-54	"
tavalyi " "	42-46	"
Biborhere	35	"
Fehérhere	75-80	"
Kaltaczim	13-13 1/2	"
Tavaszi búkköny	6 1/2-6 3/4	"

Muharmag	6 3/4-7	"
Kendermag	12-13 1/2	"
Lenmag	12-12 1/2	"

N-Várad Jan. 26. Tiszta buza 7 frt 98 kr. Elegy buza 7 frt 06 kr. Rozs 7 frt 02 kr. Zab 2 frt 48 kr. Törökbuza 3 frt 92 kr. hlként. Széna kötetlen 2 frt 80 kr. Alomszalma 1 frt 20 kr. mmként. Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.

Kolozsvár 1892. jan. 23-án. Tiszta buza 9 frt-kr. — 9 frt 80 kr. Rozs 8 frt-8 frt 30 kr. Törökbuza 5 frt 20 kr. — 5 frt 0 kr. Zab 5 frt 20 kr. — 5 frt 40 kr. Széna (legjobb) 3 frt — kr Alomszalma 1 frt 40 kr mmként Mar ahus 50 kr. kg.

(Árak krajczároiban)

A piaczi cikkek	Mérték	B. a-só	Csikszereda	D. és	Dicső S. ent-Márton	Erv. ébet-város	Fogarás	Gy. Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	840	800	1030	—	1050	—	850
Elegy buza	"	540	700	996	—	950	—	—
Rozs	"	600	600	898	—	850	—	500
Árpa	"	500	500	—	—	—	—	450
Zab	"	280	250	675	—	600	—	250
Törökbuza	"	420	450	628	—	600	—	500
Széna	q.	230	300	330	—	200	—	180
Alomszalma	"	90	100	160	—	100	—	50
Tűzifa	km.	260	200	225	—	25	—	180
Marhahus	kg.	48	36	41	—	48	—	40
Január		22	27	26	—	23	—	23

A piaczi cikkek	Mérték	Gy. Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegvár
Tiszta buza	hl.	—	—	—	775	800	820	800
Elegy buza	"	—	—	—	645	725	730	620
Rozs	"	—	—	—	590	625	580	570
Árpa	"	—	—	—	—	—	—	—
Zab	"	—	—	—	285	240	300	260
Törökbuza	"	—	—	—	415	400	440	400
Széna	q.	—	—	—	140	420	210	170
Alomszalma	"	—	—	—	90	240	130	130
Tűzifa	km	—	—	—	260	225	325	240
Marhahus	kg	—	—	—	48	44	54	48
Január		—	—	—	28	21	22	21

A piaczi cikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv. Udv. varhely	Sz. Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	20	700	775	800	600	—	—
Elegy buza	"	700	650	600	650	700	—	—
Rozs	"	600	540	540	600	600	—	—
Árpa	"	480	380	400	400	—	—	—
Zab	"	270	240	250	260	240	—	—
Törökbuza	"	500	380	400	400	450	—	—
Széna	q.	400	200	230	200	250	—	—
Alomszalma	"	150	140	120	80	150	—	—
Tűzifa	km.	160	220	220	200	240	—	—
Marhahus	kg.	44	48	40	44	44	—	—
Január		25	25	28	23	26	—	—

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

H I H B B D E T É S E K.

A tavaszi vetéshez ajánlunk! mindennemű műtrágyákat és pedig:

spodium- és csontsuperphosphatot, kénsavas ammóniák, káli, chilisalétrom, szarv- és csontlisztet szavatolt tartalommal a legjutányosabb árak mellett.

Figyelmeztetés. Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben a különböző műtrágyagyárosoktól beérkezett műtrágya-ajánlatokat elbírálás alá vevén, mint legjutányosabbat a mi gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről tisztán szerves anyagok szállítanak, melyek a legkitünőbb növényi tápszert szolgáltatják. (Lásd „Gazdasági Lapok” 1891. márczius 8-iki 10. 2 (5-52) számát.)

Arjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk
Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-vegyi termények gyár részvény-társulat.

Központi iroda: Budapest. VI. Váci-körút 31.
Bujánovics Márton, elnök.

A Kolozsvári Takarékpénztár-Részvény-Társulat bank- és váltó-üzlete

Kolozsvárt a

főtéren levő üzletében

a bankszakmába vágó következő főbb üzletágakat folytatja:
Vesz és elad állam- és más érték-papirokat, zálogleveleket, arany-, ezüst- és papír-pénzjegyeket;
közvetít a budapesti és bécsi tőzsdén jegyzett mindennemű értékeket idegen számlára;
előlegez értékekre és tőzsdén jegyzett papirokra (kézi zálogra, Lombard-üzlet);
leszámítol sorsjegynyerményeket kisorsolt zálogleveleket és más értékeket;
bevált lejárt szelvényeket és beszerzi az értékpapírok új szelvényeit; teljesít fizetéseket a bel- és külföldi piacokon;
fogantatosi behajtási megbízásokat.
Keresettebb értékek készletben tartatnak A magyar földhitelintézet és a nagyszombati általános takarékpénztár kisorsolt záloglevelei és záloglevél-kamatszélvényei minden levonás nélkül fizetnek ki.

77 (11-15)

Gazdasági-, konyhakerti- és virág-

M A G V A K

leg.obb bevásárlási forrása

H A L D E K I G N Á C Z

magkereskedése

Károly-körút 9. sz BUDAPEST Károly-körút 9. sz.

mért

1. ezen magkereskedés a m. kir. állami magvizsgáló állomással kötött szerződés értelmében köteles valamennyi magvait a nevezett állomás által megvizsgáltatni és csak a jónak talált magvakat van jogosítva áruba bocsátani; m. g. bizhatósága tehát kétségtelen.

2. Az utóbbi időben a magkereskedések egymással mintegy versenyre keltek, az árjegyzékek minél díszesebb kiállításában, melyek nek roppant költségeit természetesen a fogyasztó közönség fizeti meg. Haldek magkereskedése azonban ezen versenyből magát kizárta, csak egyszerű árjegyzékeket bocsát ki és ezeket is csak kívánatra küldi el, mi által tetemes ös-zveget tartar meg, mely megtartatást az árak leszállítására használja föl úgy, hogy dacára a legkitünőbb minőségnek, nála a

gazdasági magvak 5-10%-kal,

konyhakerti és virágmagvak 10-20%-kal olcsóbban kaphatók, mint bármely más magkereskedésben. 4. (2-x)

M. S. öllős, 1891. június 8.

Tek. Haldek Ignác magkereskedő urnak.

Budapest.

Az Uraságotól vásárolt heremag ugy csiraképessege mint arankamentessége tekintetében mi kívánni valót sem hagy fenn és fejlődése is kitünő Tisztelettel Özv. Rosenfeld Józsefné.

Deménd, 1891. augusztus 2.

Tek. Haldek Ignác magkereskedő urnak

Budapest.

A t. Uraságotól hozott ló ermag oly kitünően sikerült, hogy olyat, mondhatom, sohse láttam, s várakozásunkat sokszorosán felülmulta. Tisztelettel Szehacsék Oszkár, jegyző.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közöltnének, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik.

Kisebbség összeg postabélyegeken is beküldhető.

Monostori gazdasági tanintézetet jelesen végzett, érettség tett 28 éves, nős gazdasági, gazdatiszti állást keres Több évi, nagyobb gazdaságban töltött szolgálatáról, elismerő, kitünő bizonyítvánnyal rendelkezik.

(2-4)

Czime a kiadóhivatalban megtudható

Pécs, N-Kürös, Berlin nagy arany érmék.

Lóhermag, rendkívül nagyszemű, bármely kis mennyiségben is állami ólomzár alatt 100 kiló 65 frt; 5 kilós postacsomag 3 1/2 frt; 5 frt. Mak, francia zárttoku, kék zsákostól számítva és utánvétetnek 100 kiló 40 frt; 5 kilós postacsomag 2 frt.

Fehér mustármag rendkívül gyors növési tápdús főleg teheneknek. 100 kilo 20 frt.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél czime is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjel-nésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Canada-zab, 10 kiló 8 frt. darab 3 frt; 100 kilós 60 frt. Burgonya, Richter-féle Impetaria készlet tart megrendeléseket eladogad gróf Teleki Arad uradalmi intézősége Drassón. Alsófehérmegye u. p. Szerdahely

Miglommal, korcsma-bérlettel, 700 holdnyi, három vagy hat évre haszonbérbe adó. Átvehető azonnal vagy áprilisbe. Bővebb feltételeket Nagyszolymosi Konez Armin gyógyszerész közöl Székely-Udvarhely. Esetleg egy tapasztalt, nős gazdatiszt elfogadtatik.

Haszonbérbe adó birtok!

Nagy-Galambfalván, U. varhely-megyében (Erdély) országút mentén, vasút- és posta-állomással, mu-

ÚJ! ÚJ! ÚJ!

TATA-TÓVÁROSI
MAGYAR

SPORT-FLUID

üditő, erősítő és gyógyító
folyadék

lovak számára.

Ezen saját találmányu és védjeggyel ellátott tata-tóvárosi magyar Sport-Fluid, hírneves állatorvosok, tapasztalt lótenyésztők és kiválóképző lóidomítók (trainerek) által ajánlva és 20 év óta legsikeresebb eredménnyel kipróbálva és szerfölött kitünőnek találva.

A tata-tóvárosi magyar Sport-Fluid fokozza a ló erejét, munkára való képességét, kitartó és gyors futó képességet ad, és a futó izmokat erősítvén, serénységet és tüzezséget nyer a ló.

Beteg lovaknál használva felülmulhatlan hatása van: keheesség, étvágyhiány, kólikánál, bírkák és csikók vérhasa ellen. Benulásoknál, Bicsakolásnál, csüd, pata vagy vállfeszamodásnál, Integulás, — r. eumáticosántítás-nál. Lapoczka és gerinczbenú'ásnál, szélhűdés vagy letörés eseteiben. Sebesülés, törés vagy varasodásra.

A tata-tóvárosi magyar Sport-Fluid emberknél-erős hatásánál fogva kiváló sikerrel alkalmaztatik makacs köszvényes szagga-tások ellen.

A tata-tóvárosi magyar sport-Fluid a legkitünőbb használati utasítással van ellátva. Felülmulhatlan jó hatása és olcsó áránál fogva a legjobban ajánlható restitutins-Fluid állandó használatra.

A tata-tóvárosi magyar Sport-Fluid központi szétküldési raktára a feltaláló és tulajdonos:

Karika Béla

gyógyszerész és vegyészeti laboratoriumából
TATA.

Egy üveg ára 1 frt 20 kr.
Nagyban vevők és viszont eladóknak engedmény.
Sürgöny cím: „Angyal”-gyógyszertár Tata.

78 9-10)

Egeresi gipsz-, műtrágya- és
vegyitermékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, egeresi trágyafosz, chilisalétrom, kálisok és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett.

A t. gazdaközönségnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vetetni.

Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál.

a műtrágya-gyár Egeresen

vagy annak központi irodája:

Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz.

a hova a levelek és megrendelések intézendők.

81 (5-52)

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai
Részvény-Társaság

KOLOZSVÁR (FIÓKÜZLET BRASSÓBAN)

szíves figyelmébe ajánlja a modern graphikai követelményeknek megfelelően berendezett

Könyvnyomdáját

mely ujabban a legdiszesebb betűkkel szaporított s így a legkényesebb igényeket is kielégitheti.

Könyvnyomdáját, Lithographiáját

melyben a legjelesebb erők s a legkitünőbb gépek vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb műintézetek mellő versenytársa.

Árai határozottak, olcsók.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

részvénytársaság Kolozsvárt.

Alaptőke 400,000 frt.

Igazgatóság: Gr. Bethlen Gábor elnök, Br. Bánffy Dezső alelnök, Péterffy Zsigmond alelnök, Gr. Wass Béla, Lukács László orsz. képviselő, Horváth Gyula, Dr. Kiss Mór, Deák Albert, Merza Lajos, Dalmai Géza, Dr. Weisz Miksa. Felügyelő-bizottság: Gr. Kornis Victor elnök, Szász Domokos, Gr. Bethlen Bálint, Sombory Lajos, Politzer Sigmund.

Földbirtokra és megyei székhelyen fekvő házakra, jelzálog törlesztési kölcsönt nyújt előnyös feltételek mellett. Főcél az erdélyi hitelviszonyok lehető legmesszebb menő rationalis kielégítése s a viszonyok pontos ismerete alapján a kölcsönök gyors lebonyolítása az általában dívó nehézségek mellőzésével.

Elfogad takarékbetéteket 5% kamatozásra.

Kibocsát 5%-os zálogleveleket, melyek óvadékképesek s mint ilyenek minden állami szállításhoz s katonai házaságnál, valamint árvapénzek elhelyezésére kiválóan alkalmasak. Biztonságuknál fogva s a magas kamatlábat tekintve legelőnyösebb tőkeelhelyezés.

Bővebb felvilágosítással szolgál az iroda: Belszén-utca 3. sz. I. em. D. e. 9-1/2-ig.

3 (3-10)